

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
MINTAQAVIY BO‘LIMI
XORAZM MA‘MUN AKADEMIYASI**

XORAZM MA‘MUN AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI

Axborotnoma OAK Rayosatining 2016-yil 29-dekabrdagi 223/4-son qarori bilan biologiya, qishloq xo‘jaligi, tarix, iqtisodiyot, filologiya va arxitektura fanlari bo‘yicha doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan

**2025-10/5
Xorazm Ma‘mun akademiyasi axborotnomasi
2006 yildan boshlab chop qilinadi**

Xiva-2025

Bosh muharrir:*Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.***Bosh muharrir o‘rinbosari:***Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.***Tahrir hayati:**

Abdullayev Ikram Iskandarovich, b.f.d., prof.
Abdullayeva Muborak Maxmusovna, b.f.d., prof.
Abduhalimov Bahrom Abduraximovich, t.f.d., prof.
Agzamova Gulchexra Azizovna, t.f.d., prof.
Aimbetov Nagmet Kalliyevich, i.f.d., akad.
Ametov Yakub Idrisovich, b.f.d., prof.
Babadjanov Xushnut, f.f.n., prof.
Bahodirova Feruza Bahodir qizi, PhD, dots,
Bobojonova Sayyora Xushnudovna, b.f.n., dos.
Bekchanov Davron Jumanazarovich, k.f.d.
Buriyev Xasan Chutbayevich, b.f.d., prof.
Gandjayeva Lola Atanazarovna, b.f.d., k.i.x.
Davletov Sanjar Rajabovich, tar.f.d.
Durdiyeva Gavhar Salayevna, arx.f.d.
Ibragimov Baxtiyor To‘laganovich, k.f.d., akad.
Izzatullayev Zuvayd, b.f.d., prof.
Ismailov Is‘haqjon Otabayevich, f.f.n., dos.
Jumaniyozov Otaboy, f.f.d., prof.
Jumaniyozov Zoxid Otaboyevich, f.f.n., dos.
Jumanov Murat Arepbayevich, b.f.d., prof.
Kadirova Shaxnoza Abduxalilovna, k.f.d., prof.
Qalandarov Nazimxon Nazirovich, b.f.f.d., k.i.x.
Karabayev Ikramjan Turayevich, q/x.f.d., prof.
Karimov Ulug‘bek Temirbayevich, DSc
Kurbanbayev Ilhom Jumanazarovich, b.f.d., prof.
Kurbanova Saida Bekchanovna, f.f.n., dos.
Qutliyev Uchqun Otoboyevich, f-m.f.d., prof.
Lamers Jon, q/x.f.d., prof.
Maykl S. Enjel, b.f.d., prof.
Maxmudov Raufjon Baxodirovich, f.f.d., k.i.x.
Mirzayev Sirojiddin Zayniyevich, f-m.f.d., prof.
Matniyozova Hilola Xudoyberganovna, b.f.d., prof.
Masharipova Feruza Jumanazarovna, PhD

Mirzayeva Gulnara Saidarifovna, b.f.d.
Najmeddinov Axmad Raxmatovich PhD, dotsent
Pazilov Abdvayeyt, b.f.d., prof.
Razzaqova Surayyo Razzoqovna, k.f.f.d., dos.
Ramatov Bakmat Zaripovich, q/x.f.n., dos.
Raximov Raxim Atajanovich, t.f.d., prof.
Raximov Matnazar Shomurotovich, b.f.d., prof.
Raximova Go‘zal Yuldashovna, f.f.f.d., dos.
Ro‘zmetov Baxtiyar, i.f.d., prof.
Ro‘zmetov Dilshod Ro‘zimboyevich, g.f.n., k.i.x.
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, PhD
Sadullayev Azimboy, f-m.f.d., akad.
Salayev San‘atbek Komilovich, i.f.d., prof.
Saparbayeva Gulandam Masharipovna, f.f.f.d.
Saparov Kalandar Abdullayevich, b.f.d., prof.
Safarov Alisher Karimdjanovich, b.f.d., dos.
Sirojov Oybek Ochilovich, s.f.d., prof.
Sobitov O‘lmasboy Tojxmedovich, b.f.f.d., k.i.x.
Sotipov Goyipnazar, q/x.f.d., prof.
Tojibayev Komiljon Sharobitdinovich, b.f.d., akad.
Xolliyev Askar Ergashevich, b.f.d., prof.
Xolmatov Baxtiyor Rustamovich, b.f.d.
Cho‘ponov Otanazar Otojonovich, f.f.d., dos.
Shakarboyev Erkin Berdikulovich, b.f.d., prof.
Ermatova Jamila Ismailovna, f.f.n., dos.
Eshchanov Ruzumboy Abdullayevich, b.f.d., prof.
O‘razboyev G‘ayrat O‘razaliyevich, f-m.f.d.
O‘rozboyev Abdulla Durdiyevich, f.f.d.
Hajiyeva Maqsuda Sultonovna, fal.f.d.
Hasanov Shodlik Bekpo‘latovich, k.f.n., k.i.x.
Xudayberganova Durdona Sidiqovna, f.f.d.
Yuldashev Xamza Kamalovich, PhD
Zaripova Ranojon Zaripovna, PhD, dotsent

Xorazm Ma‘mun akademiyasi axborotnomasi: ilmiy jurnal.-№10/5 (131), Xorazm Ma‘mun akademiyasi, 2025 y. – 171 b. – Bosma nashrning elektron varianti - <https://www.mamun.uz/bulletin>

ISSN 2091-573 X

Muassis: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi mintaqaviy bo‘limi – Xorazm Ma‘mun akademiyasi

MUNDARIJA

Narzulloyeva M.A. Jahon tilshunosligida bobur asarlarining o'rganilishi	5
Niyazova D.F. The pragmatic functions of intonation in spoken english: a cross-cultural perspective	7
Nosirova A.E. Distinctive aspects of translating proverbs and sayings of the novel "O'tgan kunlar"	10
Otajanova L.O. Tarixiy koloritni ifodalashda o'xshatishning tarjimada saqlanishi	13
Oxunova M.R. Roman janridagi yangi inson konsepsiyasining asosiy xususiyatlari: o'zbek va jahon adabiyoti tahlili	16
Qodirova B.I. O'zbek va qozoq filologik terminologiyasida eponim terminlar: qiyosiy tahlil	19
Qodirova N.A. Tahlil komponenti	23
Qodirova Z. Cultural and national values through proverbs. A Comparative study of English and Uzbek mentality	26
Rahimova U.S., Babaniyazova D.M. Vaqt konsepti: lingvokulturologik va kognitiv yondashuvlar	29
Rahimova M.U. Omon Matjonning "Yonayotgan daraxt" she'rida folklorizm	31
Rahmonova M. Konsept tushunchasining lingvomadaniy va kognitiv asoslari	35
Rakhimova U.S., Masharipova N.I. Woman's character in mentality: culture-linguistic and cognitive aspects	39
Rametullaeva Z.P. Qoraqalpoqlarning xitoy, qipchoq etnonimlarining turkiy xalqlardagi parallellari	44
Rasulova M.N. Alisher Navoiyning "Devoni foniy" asaridagi tavr g'azallar matnidagi so'z bilan bog'liq tafovutlarni ma'no va badiiyatga ta'siri	47
Raxmatullayeva D.A., Raxmatullayev A.R. Hayrat hissining falsafiy konsepsiyasi: qadimgi va zamonaviy talqinlar	49
Raximbayeva Sh.B. Tibbiy terminlarda lotincha ot yasashining morfologik modellari va ularni o'zbek tiliga tarjima qilish muammolari	53
Ro'ziyeva F. Halima Xudoyberdiyevaning "O'zbekning" she'rida milliy ruhiyatning lingvopoetik tahlili	55
Ro'zmatova M.D. Sincerity/samimiyluk konseptining universal va milliy xususiyatlari	57
San'atbekova S.A. Qarindoshlik terminlarining lingvomadaniy va qiyosiy-tarixiy tadqiqi paradigmaları	60
Saydaliyeva M.U. Rus olimi R.I.Avanesovning tilning fonetik tizimiga doir ayrim qarashlari	65
Sayimbetov Sh.U. Глаголы движения в поэзии Олжаса Сулейменова: пространство, время и этнокультурный контекст	68
Sayimbetov Sh. Tajetdin Seytjanovning liro-epik poeziyadagi yutuqlari	71
Sheraliyeva S.J. Til tizimi va badiiy matn strukturasining o'zaro aloqasi: F.de Sossyur va Bonduen de Kurtene qarashlari	74
Shernazarov A.A. Ikki tillilik – qashqadaryo tojik folklorining lokal belgilaridan biri va kelib chiqish asoslari	77
Shukurova Z.F. The formation and development of audiovisual translation in Uzbekistan	80
Soataliyev A. Sport sohasiga oid terminlarning ilmiy tavsifi	82
Sulaymonov I.I. Boburning shaxs ruhiyatini tasvirlash mahorati	85
Suleymanova S.A. Qissa janri tabiati va uning badiiylik modusi	89
Tilakova N. Fariddin Attorning "Ilohiynoma" asari kompozitsion-strukturaviy modeli va payg'ambarlar obrazlari tizimining poetik-falsafiy konsepsiyasi	92
Tilavova M.A. "Ne erur bu jaholat?" qo'llanilgan birliklarning lingvoma'naviy xususiyatlari haqida	95
Tukhtasinova Z. Word formation trends in digital commerce terminology	97

Tursunpo'latova O.O. Ingliz va o'zbek tillarida bola tilidan aytilgan hazillarni leksik - semantik maydoni	102
Usmanova B.S. Tasviriy san'atga oid teleko'rsatuvlarda it dan foydalanish	105
Xasanov D.A. Frazologik birliklarning ingliz va o'zbek gazetalaridagi pragmatik aspekti va ifodaliligi	107
Xidirov O. O'zbek tilida axborot texnologiyalari terminlarining leksik-semantik xususiyatlari	110
Ximmatova G.A. Frans Kafka "Jarayon" va Nazar Eshonqul "Go'ro'g'li yoxud hayot suvi" asarlarining qiyosiy tahlili	113
Xodjayeva Sh.B. Leaders of realistic literature in 19th–20th century england	117
Xudaynazarova Ch.Sh. Normurod Norqobilov qissalarida qo'llanilgan somatik iboralar haqida	120
Xudoyberganov Yo.I., Xo'jayeva Z.X. Fransuz va o'zbek tillaridagi somatizm komponentli fraseologik birliklarning lingvokulturologik xususiyatlari	123
Xusanova N.S. Salbiy yoki ijobiy subyektiv baho ifodalovchi leksik, fonetik, morfologik birliklarning lingvistik tahlili	127
Yaqubjonova R.M. Turistik muloqot jarayonida noverbal signallar va ularning samaradorlikka ta'siri	130
Yuldashev N. Cho'lpon she'riyatida an'anaviylik va novatorlik	132
Yusupova M.U. O'zbek tilida sanoq tarkibli gidronimlarning morfemik tuzilishi va semantik xususiyatlari	136
Zayriyev A.E. Leksikografiya: lug'atshunoslik ilmi va uning tarixiy taraqqiyoti	138
Арипов А.А. Таржима фаолияти ривожланиш босқичлари ва унинг лингво-маданий жараёнлардаги ўрни	147
Джуманиязова Л.С. Влияние верований и традиций на язык в узбекском и английском языках	150
Жаббарова Ю.А. Теоретические основы исследования языковой репрезентации фармакодинамики в русском и узбекском языках	152
Комилова Ё.Н. Массмедиада сиёсий портрет тадрижи	156
Турамуратова И.И. Метафора как концептуальная модель формирования языка эмоций	161
Худайбердиева Л.С. Лексик-семантик майдон тушунчаси	163
Шин В. Художественное мастерство автора в изображении героя "Отрицающего мир"	166

**“NE ERUR BU JAHOLAT?” QO‘LLANILGAN BIRLIKLARNING LINGVOMA‘NAVIY
XUSUSIYATLARI HAQIDA
 (“ODAMIYLIK MULKI” ASARI)**

M.A.Tilavova, o‘qituvchi, Buxoro davlat pedagogika instituti, mustaqil izlanuvchi, Buxoro davlat universiteti, Buxoro

Annotatsiya. Ushbu maqolada so‘zlarning lingvoma'naviy xususiyatlari hamda Tohir Malikning “Odamiylik mulki” asaridagi so‘zlarning lingvoma'naviy xususiyatlari to‘g‘risida so‘z boradi. Ushbu maqolada, „Odamiylik mulki” asarida qo‘llanilgan ayrim frazeologik birliklarning lingvo‘maviy xususiyatlari haqida fikr yuritilgan. Tildagi ma‘nodoshlikning taraqqiyoti, uning o‘ziga xos xususiyati, ularning ma‘no ifodaliligi, ixchamligi va boshqa shunga o‘xshash xususiyatlari badiiy asarlar materiallari asosida o‘rganilganda yanada yaqqolroq namoyon bo‘ladi.

Kalit so‘zlar: lingvoma‘naviy xususiyatlar, stilistik xususiyatlar, stilistika, ma‘no buyoqdorligi, frazeologik sinonimlar, kontekstual antonimlar.

Аннотация. В этой статье говорится о языковых и духовных свойствах слов, языковых и духовных свойствах слов в произведении Тахира Малика «Достояние человечества». В данной статье рассматриваются языковые особенности фразеологизмов, использованных в произведении «Достояние человека». Развитие семантики языка, его специфика, выразительность значения, лаконичность и другие подобные особенности более ярко проявляются при изучении на материалах художественных произведений.

Ключевые слова: языково-духовные особенности, стилистические особенности, стилистика, смысловая окраска, фразеологические синонимы, контекстуальные антонимы.

Abstract. This article talks about the linguistic and spiritual properties of words, the linguistic and spiritual properties of words in Tahir Malik's "Property of Humanity". This article examines the linguistic features of phraseological units used in the work "Human Property". The development of language semantics, its specificity, expressiveness of meaning, conciseness and other similar features are more clearly manifested when studied using materials from works of art.

Key words: linguistic and spiritual features, stylistic features, stylistics, semantic coloring, phraseological synonyms, contextual antonyms.

Kirish: Dunyodagi barcha tillar ma‘lum bir taraqqiyot bosqichlarini bosib o‘tadi. Uning rivojlanishi jamiyat bilan, tafakkur va madaniyat bilan chambarchas bog‘liq. Insonning tafakkuri, dunyoqarashi, madaniyati uning tili orqali namoyon bo‘ladi. Til va tafakkur, til va madaniyat munosabatlari haqida gap ketganda antropologik tilshunoslik va lingvokulturologiyaga e‘tibor qaratish o‘rinli bo‘ladi. Til ijtimoiy hodisa bo‘lish bilan birgalikda shu tildan foydalanuvchi kishilarning, jamiyatning, umuman, millatning o‘ziga xos madaniyati-yu ma'naviyatini o‘zida aks ettiradi.

Hozirgi kunga kelib tilimizning ma'naviy jihatlarini o‘rganish tilshunoslikning alohida sohasiga aylangan hamda ushbu soha tilimizning madaniy-ma'naviy jihatlarini, ushbu jihatlar orqali tilimizga bo‘lgan qiziqishni kuchaytirish kabi bir qator masalalarni o‘z ichiga oladi. Bu bo‘lim “lingvokulturologiya” deb ataladi. Madaniyatshunoslik va tilshunoslik bo‘limlarining uyg‘unlashuvi orqali yuzaga kelgan bu bo‘lim yuqorida keltirilgan bo‘limlardan ancha farqli hisoblanadi. Shuningdek, tilimizning lingvoma'naviy xususiyatlarini o‘rganuvchi bu soha ustida juda ko‘plab tilshunoslar olimlarimiz izlanishlar olib borishgan va hozirda ham olib borishmoqda. Xususan, bu so‘zlarimizga A.Nurmonovning “O‘zbek tilida lingvokulturologik yo‘nalish”, N.Mahmudovning “Tilning mukammal tadqiqi yo‘llarini izlab”, N.Sayidrahimovanning “Lingvokulturologiyaning ilmiy asoslanishiga doir ayrim mulohazalar”, “Lingvokulturologiyaning komponentlari” nomli maqolalarini, D.Xudoyberganovanning “Matnning atropotsentrik tadqiqi” mavzusida gimonografiyasini misol qilib keltirish mumkin.

Tildagi ma'nodoshlikning taraqqiyoti, uning o'ziga xos xususiyati, ularning ma'no ifodaliligi, ixchamligi va boshqa shunga o'xshash xususiyatlari badiiy asarlar materiallari asosida o'rganilganda yanada yaqqolroq namoyon bo'ladi.

Muhokama va natijalar. Tohir Malik o'zining "Odamiylik mulki" asarining "Ne erur bu jaholat?" bobida jaholat haqida so'z yuritarkan, bu so'zni izohlab, uni vujudga keltiruvchi bir qancha hislatlarni sanaydi va ularning ma'nolarini izohlab beradi hamda turli xil frazeologik birliklarni, shuningdek, fikrlarining isboti sifatida payg'ambarlar, xalifalar va podshohlar haqidagi hikoyatlarni keltirib o'tadi. Quyida ushbu asarda qo'llanilgan freziologik birliklar, so'zlar va ularning ma'nolari haqida so'z boradi.

Yozuvchi tilimizdagi "jaholat", "johillik" atamaları nodonlikni va bu nodonlikni tug'diruvchi bilimsizlikni anglatishini ta'kidlaydi. Johil inson sifatlarini sanar ekan johilning bilaman, deganini ko'ring ko'raman deyishiga o'xshatadi. Bunday kimsalarni jamiyat ichidagi illatga mengzaydi. Ularni tarbiyalash xususida so'z yuritib, keksani tarbiyalamoq-mashaqqat, bo'rini tarbiyalamoq-uni azoblamoq singari til birliklaridan foydalanadi. Shuningdek, ushbu bobda "qalbi xastalanmoq", "qosh qo'yaman, deb ko'z chiqarish", "dard ustiga chipqon", "vaqtni o'ldirmoq", "nafsni ko'kka ko'tarmoq", "nafsga qul bo'lmoq", "ko'nglini yumshatmoq" kabi birikmalardan foydalangan holda ularning ma'naviy sifatleri va xususiyatlarini izohlab beradi. Johillikni paydo qiluvchi omil sifatida bid'at va xurofotni sanab o'tar ekan, ularning lug'aviy ma'nolari xususida alohida to'xtalib o'tadi va ularga quyidagicha izoh beradi:

"Bid'at-so'zi aynan tarjima qilinsa: "Yangidan paydo bo'lgan odat" degan ma'noni anglatadi. Hazrat Alisher Navoiy asarlarida bu so'zni "yoqimsiz" degan ma'noda ham qo'llaganlar. Yana "bid'ati sayyia" ham derlarkim, bu "Yangi paydo bo'lgan yomon odat" demakdir. Ta'bir joiz bo'lsa-dinga yot, yangi paydo bo'lgan yoqimsiz odatlar "bid'at" deb belgilangan.

Har bir adib asarning g'oyaviy - badiiy qiymatini oshirish maqsadida tilda mavjud bo'lgan sinonimik birliklardan foydalanadi va turli yo'llar bilan badiiy asar tarkibiga kiritadi. So'z va iboralar bir vaqtning o'zida so'zlovchi fikrining ham va shu fikrning vazifasi, maqsadiga kiradigan barcha ruhiy kechinmalarning ham belgisi sanaladi.

Bundan ko'rinadiki, so'z va iboralar leksik ma'no bilan birga emotsiya, his-tuyg'u, kechinmalarni ham bera oladi. So'z va iboralarining emotsiya va kechinma bildirish darajasi turlicha bo'lib, bunday xususiyat ba'zi so'z va iboralarda aniq, sezilib tursa, ba'zilarida deyarli sezilmaydi. Shuningdek, ko'pgina so'z va iboralar emosional jihatdan o'z ma'no tarkibida baho elementini tashish xususiyatiga ega bo'ladi. Emotsional xususiyatga ega bo'lgan so'z va iboralar so'zlovchi va yozuvchining predmet, voqea-hodisalarga munosabatini yoki turli his-hayajonini bildiradi. Sinonimik birliklardagi stilistik, ma'no buyoqdorligidagi farqlarni yozuvchining o'zi ham yaxshi anglaydi.

Bularni misollar orqali ko'ramiz.

"sevmoq" ma'nosini anglatuvchi *dil bog'lamoq*–*ko'ngil qo'ymoq*–*yaxshi ko'rmoq* fe'l frazemalari ham o'zaro sinonimik qator hosil qiladi: *Odamlar bilan do'stliging o'rtacha bo'lgani ma'qul. Do'stim ko'p deb barchasiga umid bilan dil bog'layvermagin, orqa-oldingga qaragin.* (137-bet)– *Suqrot hakimni o'ldirishga olib borardilar. Shogirdlari zorlig' qilib so'radilar: "Ey hakim, endi o'limga ko'ngil qo'ymishsiz, ayting, sizni qay yerga dafn etaylik?"* Suqrot bu savolni eshitib, tabassum bilan debdilarkim: *"Qay yerni ko'nglungiz tilasa, ul joyga dafn eting, jasadim qayda bo'lsa so'ngaklarim unda bo'lg'ay. Siz meni yod qilsangiz bas!* (138-bet)– **Yaxshi ko'rishning shartlari ko'p. Shulardan biri – janjallashmaslik.** (47-bet)

"ishq, muhabbat, sevgi" ma'nosini anglatuvchi *ko'ngil ishi*–*yurak dardi*–*dil tori* frazemalari o'zaro sinonim: *O'ylaylik: birov «Mersedes»ni sevadi, unga erishmoq uchun tunu kun harakat qiladi. Tinim bilmaydi. Hatto Olmoniyadagi zavodiga ham borib keladi. Bu – uning ko'ngil ishi. Nafsi shunday buyurdi – qildi. Afsus bilan deymizki: Alloh roziligiga erishish uchun ham shunday intilsa edi...* (40-bet) – *Menga do'stimning ishq bobidagi yurak dardi ma'lum.* (134-bet) – **Dil torimni iymondan uzmasman.** (T.Malik)

Asarda quyidagi frazeologik sinonimlar ham uchraydi:

ko'ngli qotgan, yuragi tosh, ko'ngli qattiq: *Tosh ustiga qanchalik ko'p yomg'ir yog'ib suv tushsa-da, o't chiqib ko'karmagani kabi ko'ngli qotgan kishilarga qanchalik o'gitlar qilsang ham quloqlariga olmaslar. O'zlari uchun biror foyda ola bilmaslar. (14-bet)– Yana ular uchun ilgari kitob ato etilgan, so'ng payg'ambarlaridan keyingi muddat uzaygach, yuragi tosh kimsalar (ya'ni yahudiy va nasroniylar) kabi bo'lib qolmaslik vaqti kelmadimi? (4-bet) – Dard (ishq) ahlining nafasi bir o'tdirki, ko'ngil qattiqni yumshatadi va diydasi qattiq odamni ham yig'latadi. (36-bet)*

boshiga baxt qushi qo'nmoq, omadi chopmoq, ishi yurishmoq: *Payg'ambarimiz (s.a.v.) "Musulmonning uyi jannat bog'idan bir bog'chadir", deganlar. Bundan ibrat shuki, "jannatda o'sgan" qizga uylangan erning boshiga baxt qushi qo'nibdi. Ammo baxt qushi qo'nishi uchun uning o'zi ham jannatda o'sgan bo'lishi kerak. (103-bet) – Sen bilan do'stlashganimdan beri baxt-saodat ichida yashayapman, omadim chopyapti. (133-bet) – Haqiqiy do'stlarning biri mashriqda, boshqasi mag'ribda bo'lsa ham ishlari yurishib ketdi. (135-bet)*

do'stlik ahdini tuzmoq, adovatga barham bermok: *Misr hukmdori bilan Rum hukmdori o'zaro kelishib, do'stlik ahdini tuzdilar va oradagi adovatga barham berdilar. (10-b.)*

Asarda turli turkum doirasidagi kontekstual sinonimlar ham uchraydi. Masalan,

qattiq ko'ngil, diydasi qotgan: *Dard (ishq) ahlining nafasi bir o'tdirki, qattiq ko'ngilni yumshatadi va diydasi qotgan odamni ham yig'latadi. Kuyganlarning dami shunday yelki, u manmanlik xashagini sovradi va jaholat tuprog'ini supuradi. (36-bet)*

Xulosa. Asarda frazeologik ma'nodoshlikning go'zal namunalar mavjud. Yozuvchi ibora tanlashda frazeologik sinonimlarning ma'no xususiyatlari bilan birga ularning stilistik bo'yog'iga ham e'tibor beradi. Chunki sinonimlardagi ana shu stilistik bo'yoq tasviriy xususiyatga ega bo'ladi.

Umuman olganda, frazeologik sinonimlarni Tohir Malik asarlarining barchasida uchratish mumkin. Ular voqea-hodisani aniq tasvirlashda, holatni kuchaytirishda, har bir jihatni detallashtirishda va boshqa talay badiiy-stilistik vazifalarni bajarishda muhim omil bo'lib xizmat qilgan. Adib ushbu birliklardan juda unumli foydalana olganligini namoyish eta bilgan.

Antonimik birliklar matnda aniq seziladi, ularga xos ma'noning aniq va qaysi maqsadga yo'naltirilganligi matn uchun juda muhim sanaladi. Tohir Malikning asl til mahorati uning antonimik birliklardan tasvir tiniqligi, ifodadagi muayyan nuqtaga ro'y berish maqsadlarida foydalanishida yaxshi ko'rinadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Tilavova, M. (2024). Linguistic and spiritual characteristics of some phraseological units in Tahir Malik's "Human property". *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 3(9), 26-30.
2. Alijonovna, T. M. (2024). Phraseologisms related to the word used by Tahir Malik in "Human property". *international journal of european research output*, 3(3), 83-87.
3. Ти́лаво́ва, М. А. (2024). Феномен синонимии и феномен антонимии во фразеологизмах, используемых в произведении Тахи́ра Ма́лика «Досто́яние че́ловека». *Tadqiqotlar. UZ*, 37(4), 59-63.
4. Tilavova, M. (2023). Frazeologik polisemiya haqida ba'zi mulohazalar. *Philological issues are in the eyes of young researchers*, 1(1).
5. Ти́лаво́ва, М. (2024). Фразеологизмы, родственные слову, употребленному Тахиром Маликом в «Человеческой собственности». *Talqin va tadqiqotlar*, 2(3 (40)).
6. Tilavova, M. (2023). Tohir Malikning "Odamiylik mulki" asarida qo'llanilgan frazeologik birliklarning funksional jihati. *Science and innovation in the education system*, 2(5), 197-203

UDC 81.33

WORD FORMATION TRENDS IN DIGITAL COMMERCE TERMINOLOGY

Z.Tukhtasinova, doctoral student, Karshi State University, Karshi

ORCID:0009-0005-1886-1073

Annotatsiya. Ushbu ishda raqamli tijorat sohasida shakllanayotgan yangi terminlarning leksik-semantik va strukturaviy xususiyatlari tahlil etiladi. Asosiy e'tibor so'z yasash usullari — so'z qo'shish, qisqartma, o'zlashma, metaforik nomlash kabi jarayonlarga qaratilgan. Tadqiqotda ingliz tilidan kirib kelayotgan terminlarning o'zbek tiliga moslashuvi, ularning funksional faoliyati va ommalashuvi jarayonidagi tilshunoslik holatlari ko'rib chiqiladi. Ishda raqamli tijoratga oid

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI FANLAR AKADEMIYASI
MINTAQAVIY BO‘LIMI
XORAZM MA’MUN AKADEMIYASI**

**XORAZM MA’MUN AKADEMIYASI
AXBOROTNOMASI**

**№10/5 (131)
2025 y., oktabr**

O‘zbekcha matn muharriri:
Ruscha matn muharriri:
Inglizcha matn muharriri:
Musahhih:
Texnik muharrir:

Ro‘zmetov Dilshod
Hasanov Shodlik
Xamrayev Nurbek, Lamers Jon
O‘rozboyev Abdulla
Shomurodov Jur‘at

“Xorazm Ma’mun akademiyasi axborotnomasi” O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligi
Xorazm viloyat boshqarmasida ro‘yxatdan o‘tgan. Guvoxnoma № 13-023

Terishga berildi: 08.10.2025
Bosishga ruxsat etildi: 15.10.2025.
Qog‘oz bichimi: 60x84 1/8. Adadi 70.
Hajmi 13,1 b.t. Buyurtma: № 10-T

Xorazm Ma’mun akademiyasi noshirlik bo‘limi
220900, Xiva, Markaz-1
Tel/faks: (0 362) 226-20-28
E-mail: mamun-axborotnoma@academy.uz
xma_axborotnomasi@mail.ru



(+998) 97-458-28-18